

VERSLAG GOAB-KRING NOORD-NEDERLAND

Verslag van de regionale kenniskring Noord-Nederland GOAB van **28 maart 2023**

10:00 tot 12:00 in de Bonte Wever te Assen.

AGENDA

1. Welkom
2. Ve-stelsel: ontwikkelingen en actualiteit
3. 0-2,5 jarigen en GOAB
4. Nieuws GOAB
5. In de Etalage: doorgaande lijn ve-po
6. Evaluatie en afronding

1. WELKOM

Het is fijn om iedereen weer live te zien. De vorige bijeenkomst was nog digitaal. Bij deze kring zijn zowel gemeenten als ve-aanbieders aanwezig. Vanuit de CED-groep zijn een paar nieuwe gezichten aanwezig. Naast Hilda Gebben zijn Einar Eijndema en Elvira Arkesteijn voor het eerst aanwezig. Ook Anja de Rooij van de CED-groep en tevens betrokken bij Kenniskring Zuid is aanwezig. Ongeveer 22 gemeenten en 15 ve-aanbieders namen deel. Deze gezamenlijke bijeenkomst is onderdeel van het landelijke ondersteuningstraject voor gemeenten en aanbieders, dat wordt uitgevoerd door Oberon, Sardes, CED-groep en de brancheorganisaties (maatschappelijke) kinderopvang en Sociaal Werk Nederland. Kenniskringen GOAB voor gemeenten vinden 3x per jaar plaats. 1x per jaar met ve-aanbieders om de gezamenlijke opdracht te versterken.

Voordat we verder gaan naar het inhoudelijke gedeelte van de bijeenkomst staat Hilda stil bij het overlijden van Petra van der Kwast. Zij is lang en intensief betrokken geweest bij de Kenniskring Noord. Voor diegenen die daar behoefte aan hebben is er de mogelijkheid om een kaartje te schrijven met herinneringen aan Petra. Wij zorgen ervoor dat deze kaartjes bij haar familie terecht komen.

Deze bijeenkomst is voorbereid in samenwerking met de brancheorganisaties en OCW. Helaas konden de twee brancheorganisaties kinderopvang niet aanwezig zijn.

2. VE-STELSELONTWIKKELINGEN EN ACTUALITEIT

Er komt een nieuw stelsel kinderopvang (vanaf 2025). In het coalitieakkoord zijn alleen afspraken gemaakt voor de werkende ouders die hun kinderen naar de kinderopvang brengen en die vallen onder de kinderopvangtoeslagen (KOT). Daar hebben we het over als het gaat om de kinderopvang gratis in 2025 discussie. De doelgroep reguliere peuteropvang zonder KOT en de VE doelgroep plaatsen vallen daarbuiten. Het doel is dat de kinderopvang financieel toegankelijker wordt. De aangekondigde stelselwijziging roept veel discussie en vragen op vanuit de deelnemers.

Wat zijn aandachtspunten voor ve en voor gemeentelijk beleid (niet-kinderopvangtoeslag ouders) rond de uitwerking van het nieuw stelsel kinderopvang op lokaal en landelijk niveau?

Vanuit de deelnemers komen de volgende reacties: het is hopen dat OAB blijft bestaan, dan is er in principe geen probleem voor de gemeenten. Dit is wel afhankelijk van de hoogte van het budget OAB per gemeente. Ook moet het personeelstekort aandacht krijgen. Er is angst dat daardoor kansengelijkheid blijft bestaan en zelf vergroot wordt. Middelen moeten verhoogd worden zodat ook doelgroep peuters 'gratis' geplaatst kunnen worden. Er zou geen marktwerking meer moeten zijn in de kinderopvang, tarieven zijn discutabel. Met deze stelselwijziging zou er een prijsplafond moeten komen. De vrees bestaat dat de commerciële kinderopvangaanbieders hun uurtarieven verhogen en meer in de goede wijken gaan zitten omdat het voor de werkende hoogopgeleide ouders makkelijk is om meer te betalen. De vrees bestaat ook dat de lage inkomensgroepen er het minst op vooruitgaan in het nieuwe stelsel en zelfs achteruitgaan. Het algemene gevoel bij de gemeentes en ve-aanbieders is dat er niet goed over is nagedacht. Er is nu geen vertrouwen om het goed in te voeren. Er moet een goed verhaal zijn en de timing is heel belangrijk. Waar zijn we nu in het proces? Anja geeft aan dat er nu veldraadplegingen zijn. OCW en SZW moeten er samen uitkomen.

VE-stelsel toezicht en handhaving

De relatie tussen toezicht en handhaving op de extra eisen ve en personeelskrapte ve (onderzoek volgt). Wat zien jullie in de praktijk?

Reactie vanuit de gemeentes: het is zoeken. Er wordt gebruik gemaakt van de coulanceregeling door diverse gemeentes om open te blijven. Soms wel groepen dicht, bijvoorbeeld een dag. Als VE-groepen sluiten, gaat het VE bereik omlaag. Door af en toe te sluiten en coulance toe te passen, probeert men zo vele mogelijk doelgroepkinderen toch een aanbod te bieden.

Het is lastig dat werknemers die in BBL-opleiding zitten, nog niet aan alle eisen voldoen om ingezet te worden. Bij groepen 0-4 jaar waarin geen vve is, mag er wel BBL'er op de groep staan. Het bereik blijft zo op orde. In handavingsregels is ook opgenomen: in opleiding mag er staan; zolang er iemand naast staat die wel opgeleid is. Bij BSO is het een groter probleem, daar veel kleinere ratio kind-leidster dan bij school of activiteiten rijke schooldag. Daarom graag afwijking van de BKR versoepelen en het drie uurs criterium, liever per locatie dan per groep. Het mag allemaal wat flexibeler dan zoals het nu is: het is zo precies vastgelegd. Dat is heel lastig in tijden van personeelskrapte. Het openblijven van locaties heeft prioriteit. Het is nog zoeken hoe gemeente en GGD samenwerken, gaan we samen naar een hoger level of alleen maar observaties. 3F-taaleis is soms een onmogelijke opgave om het via de regels gedaan te krijgen. En komt dit nou kwaliteit en veiligheid echt ten goede? Soms kan het wat soepeler en flexibeler allemaal.

3. 0-2,5 JARIGEN EN GOAB

Er zijn veel kansen in deze leeftijdsgroep. OCW en SZW zien dat nog wat minder, terwijl dit juist de belangrijke fase is voor taalontwikkeling. Interventies als BoekStart, Boekenpret etc. zijn heel belangrijk. [Toolkit Taalschatten](#) is een mooi initiatief van Number 5 Foundation (prinses Laurentien), Tilburg University en stichting Lezen en Schrijven. [Stichting Samenspel](#), [PeuterPlus](#). Veel VVE programma's zijn ook voor 0-2,5 jarigen zoals [Uk&Puk](#), [Piramide](#), [Ben ik in beeld](#) en [Startblokken](#). Voorbeeld Ouder&kind groep in Coevorden (kinderopvang, bieb, ouders). In deze fase grote kans om ouderbetrokkenheid te krijgen.

[Toolkit jonge kind Onderwijskennis](#)

4. NIEUWS GOAB 1. INVESTERINGEN KWALITEIT EN BEREIK VVE

OCW sluit aan en presenteert de voorstellen die zijn opgenomen in de [Kamerbrief kansengelijkheid \(10 maart 2023\)](#). In deze brief staan de uitwerking van wat in regeerakkoord stond. Op het ministerie heeft het

Masterplan basisvaardigheden en de Gelijke Kansen Alliantie (GKA) eerst prioriteit gehad. In de voorbereiding op de voorjaarsnota komt de VVE nu aan bod. Zie ook de slides van de presentatie van OCW.

Het versterken van de kwaliteit VVE. Er zijn resultaten uit de pre-COOL 10-jarige cohortstudie en wat blijkt: VVE werkt! Dat is goed nieuws, de kwaliteit van VE is goed. Wat nog beter moet is het versterken van de relatie opvang-onderwijs. De doorlopende lijn naar de kleuterperiode is nog niet zoals we het zouden willen. In de voorschoolse educatie gaat het goed. Deze lijn moet worden doorgetrokken naar de voorschoolse educatie. Daar liggen kansen voor verbetering. Op basisschool weten ze niet altijd wie vve kinderen zijn. De indicator is uitgebreid, nu middelen meer verspreid over gemeentes. De deelnemers geven aan dat er een probleem is met AVG in overdracht: ouders moeten daarvoor toestemming geven. Dat gaat niet altijd goed. Als school moet je weten welke kinderen een VVE-indicatie hebben. Die overdacht gaat nog niet altijd goed, hoe registreer je dat AVG-proof? In sommige gemeentes gaat dit wel goed. Bijvoorbeeld door met GGD afspraken te maken over warme overdracht. In IKC gaat dat makkelijker leert de ervaring, dan is het normaal. Dan ook nog steeds toestemming nodig. Zie voor meer info: <https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/de-brede-school-en-het-ikc-samenwerking-tussen-school-en-omgeving>.

De kinderopvang en dus ook voorschoolse educatie zit bij SZW, de vroegschoolse educatie zit bij OCW en samenwerking is lastig. Vanuit de gemeentes en de VE-aanbieders wordt aangegeven dat in de kinderopvang en het onderwijs veel verschillende observatiesystemen worden gebruikt. Veel systemen zijn ontwikkeld door het onderwijs, en opvang is vanuit een andere insteek. Dus dit communiceert niet altijd makkelijk met elkaar. Kan dit niet landelijk geregeld worden?

VVE-bereik is landelijk stabiel, per gemeente wel verschillend. OCW gaat daar verder onderzoek naar doen.

Problemen voorschoolse educatie: zie plaatjes presentatie

Problemen start BO: educatieve kwaliteit kleuterklas minder dan op voorschool, door grote klassen weinig contact tussen leerling en leerkracht. Uit onderzoek blijkt dat het contact tussen professional en kind het belangrijkste is en dat is lastig in grote klassen. Kleinere klassen niet per se de oplossing. De deelnemers geven aan dat wat ook speelt is dat er weinig kennis is van het jonge kind (is ook uit pabo gehaald). Zie de [Toolkit Jonge Kind](#). Voor 0-6 jaar is het echt belangrijk: spelend leren, kennis hierover van professional is cruciaal. Op IKC kan kruisbestuiving plaatsvinden tussen PM'er en kleutergroep leerkrachten. Kennis over VVE doelgroep ontbreekt helaas vaak op kleutergroepen. Wat doe je met doelgroepkind op basisschool? Gelijkwaardigheid tussen kennis PM'er en leerkrachten BO (ook mindset leraren), er moet meer verbinding komen. Meer weten van elkaar wat er gebeurt tussen PM en leerkrachten. Dat is echt een fundament dat moet staan. Vanuit de start al gelijkwaardig (op bestuursniveau, beleidsniveau) en die benoemen. IKC-ontwikkeling Leeuwarden in de avond (praktisch). Bij OCW merken ze ook dat de brigades voor basisvaardigheden die nu op scholen komen geen interventies opnemen voor de jongste kinderen. Die worden vaak over het hoofd gezien. In sommige gemeentes wel relaties tussen voor en vroegschoolse educatie. In IKC gaat dit vaak beter. Een voorbeeld kan zijn: lb'ers als VE-coach, dan bewaak je doorgaande lijn. Dit moet echt beter geïntegreerd worden. Bewustzijn VVE is verschillend per school. Welke factoren bepalen resultaten goede opbrengsten? Dat bewustzijn moet beter, goede proceskwaliteit is belangrijk.

Programma ontwikkeling jonge kind

Dit sluit aan bij: [nationaal programma leefbaarheid en veiligheid](#) in de volgende focusgebieden.

Amsterdam Zuidoost
Amsterdam Nieuw-West
Arnhem Oost

Breda Noord
Delft West
Dordrecht West
Den Haag Zuidwest
Eindhoven Woensel-Zuid
Groningen Noord
Heerlen Noord
Leeuwarden Oost
Lelystad Oost
Nieuwegein Centrale-As
Roosendaal -stad
Rotterdam Zuid
Schiedam Nieuwland-Oost
Tilburg Noordwest
Utrecht Overvecht
Vlaardingen West
Zaandam Oost

Conceptprogramma: ontwikkeling jonge kind (zie ook presentatie)

1. Thuis: ouders helpen handvatten geven om kind thuis te stimuleren. In regio's kijken wat zijn goede voorbeelden.
2. Ondersteuning gemeente om bereik VE te verbeteren
3. Professionalisering VVE en Kleuterklassen: gezamenlijk scholingstraject
4. Aan alle kleuterklassen wordt een onderwijsassistent toegevoegd. Daar zouden ook PM'ers voor in aanmerking kunnen komen.

Claim financiering zit in voorjaarsbegroting/nota. Pilot in de 21 regio's uit het NP Leefbaarheid en Veiligheid.

Er zijn geen voorwaarden vastgelegd in inspectie voor aanbod groep 1, 2. Er wordt nagedacht over resultaatafspraken. Er komt een themaonderzoek vanuit OCW/Inspectie. In inspectie VVE is toezichtkader als pilot stimulerend van aard. In onderwijs is dat wel normerend van aard. Voorstel OCW: structureel toezicht op proceskwaliteit door GGD. De inspecteurs van de GGD worden opgeleid door de inspecteurs van de inspectie. Er zit nu verschil tussen GGD en inspectie en dat is niet wenselijk.

Oproep aan overheid: Omarm het integraal kind centrum. En dan graag in zijn geheel inspecteren.

4. OVERIG NIEUWS GOAB

SPUK Oekraïense peuters aanpassing in doorlooptijd (verlengd van eind schooljaar naar eind december) en daardoor ook middelen. Met halfjaar verlengd, dus helft budget erbij. De rest is hetzelfde

- De middelen kunnen besteed worden voor de periode van 1 augustus 2022 tot en met 31 december 2023.
- Gemeenten ontvangen een bedrag van € 9.000 per Oekraïense peuter. Dit was € 6.000 Er geldt een drempel van 5 peuters.
- De peildatum is 1 november 2022.

- Voor het geven van voorschoolse educatie aan Oekraïense peuters gelden dezelfde wettelijke vereisten als voor andere groepen, zoals het hebben van gekwalificeerd personeel.
- De gebruikelijke procedures rondom toeleiding en plaatsing zijn van toepassing.

Afrekening GOAB 2019-2022

Het bedrag dat niet wordt doorgeschoven of niet kan worden doorgeschoven (is immers ook aan de gemeente) zal worden teruggevorderd d.m.v. verrekening op de lopende betalingen tenzij verrekening niet mogelijk is door gemeentelijke herindeling. Dan wordt er actief teruggevorderd (nieuwe gemeente moet dan geld terugstorten).

Op grond van de SiSa-2022 zal de hoogte van het terug te betalen bedrag worden bepaald. De gemeente wordt z.s.m. na ontvangst van de SiSa-2022 in een zienswijzebrief van deze terugbetaling op de hoogte gebracht zodat zij in staat wordt gesteld een evt. herziene SiSa-bijlage OAB 2022 in te dienen. De daadwerkelijke verrekening/actieve terugvordering zal pas volgend jaar (in 2024) plaatsvinden. Gemeenten hebben tot eind 2023 de tijd om met een herziening 2022 te komen.

NPO helpdesk, ondersteuning via GOAB gestopt. Nu is er helpdesk NPO bij OCW. Zie (www.nponderwijs.nl)

Voor Oekraïense Peuters nu € 9.000 beschikbaar, het was € 6.000. De peildatum is 1 november sommige gemeente hebben dan net daarna meer peuters en lopen budget mis.

[Handreiking kwaliteit VVE](#)

[Kennisclip VVE](#)

5. IN DE ETALAGE: DOORGAANDE LIJN VE-PO

De deelnemers gaan in groepen uit elkaar. Opgehaalde initiatieven die in diverse gemeenten plaatsvinden op de doorgaande lijn.

De VE-coördinator: kan brug slaan tussen kinderopvang, peuteropvang en onderwijs. Bijvoorbeeld door doorgaande lijn gesprekken voor 0-6 jaar: iedereen bij elkaar 2x per jaar per regio gebied. 1x per jaar info avond overlappend onderwijs en opvang. Doel hiervan is kennisverrijking en netwerken.

Jaarlijkse VVE thema middag/avond: bijvoorbeeld in Noordwest Fryslân met Jeroen Stek (over communiceren met ouders) voor zorgprofessionals 0-12 jaar.

Themamiddag: talenten van kinderen VVE, groep 1,2 en peuters met Luuk de Wulf (tip)

Aanwezigen merken een positieve beweging op dit vlak: van met elkaar in gesprek gaan, in plaats van vinger wijzen. Echt een positieve ontwikkeling om met verschillende disciplines aan tafel te gaan.

6. EVALUATIE EN AFRONDING

Graag de evaluatie in vullen.

Volgende bijeenkomst

27 juni 2023, 10:15 - 12:15 uur. Locatie: Assen, De Bonte Wever